

Riikliku vanaduspensioni, kohustusliku kogumispensioni ja vabatahtliku kogumispensioni statistika

Seisuga 31.12.2013

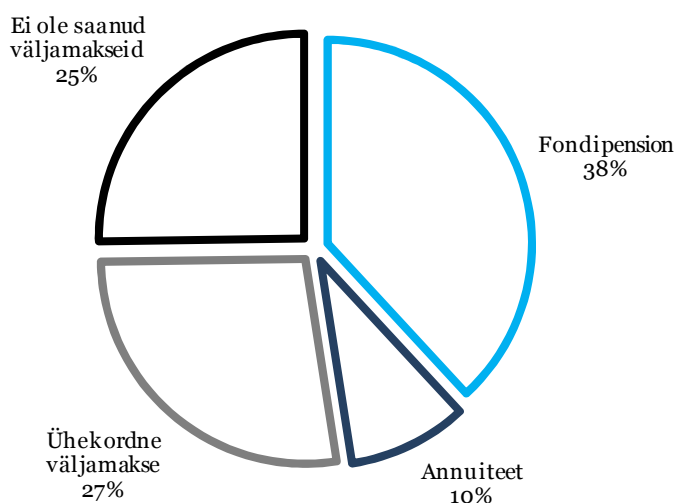
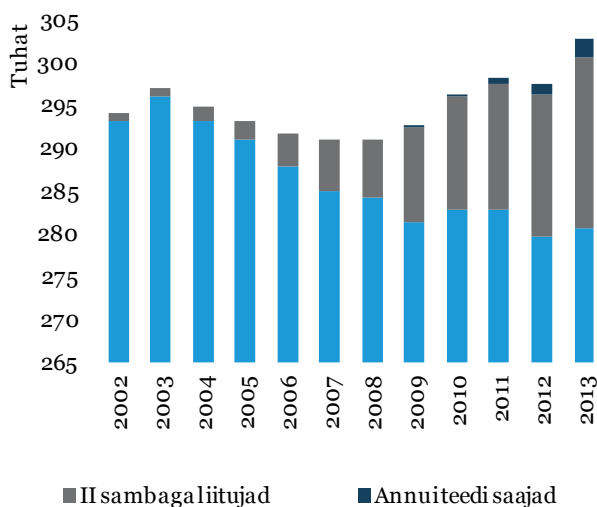
1. RIIKLIK VANADUSPENSION JA KOHUSTUSLIK KOGUMISPENSION

1.1. Väljamaksed

- ◇ 2013. aasta lõpus oli 302 546 vanaduspensionäri, kellest ennetähtaegselt pensionile läinuid oli 23 014. Vanaduspensionäride arv kasvas aasta jooksul 5 133 inimese võrra ehk 1,7%. Vaid aastatel 1992-1995 on vanaduspensionäride arv varem ületanud 300 tuhande inimese piiri.
- ◇ Õigus II samba pensionile oli aasta lõpus 21 915 inimesel, kellest väljamaksete avalduse oli esitanud 16 388 inimest. Väljamakseid saavate isikute arv suhtena väljamaksetele õigust omavatesse isikutesse kasvas aasta jooksul 1 protsendipunkti võrra 75%-ni.
- ◇ II sambast väljamakseid saavatest isikutest 51% (8 357 inimest) on saanud fondipensioni¹ makseid, 36,4% (5 968 inimest) on saanud ühekordse väljamakse pensionifondist ja 12,6% (2 063 inimest) kindlustusseltsidest pensionilepingute² makseid. 59% pensionilepingule õigust omavatest isikutest on teinud ka vastava avalduse, ühekordsetel väljamaksetel on see suhe 86% ja fondipensionil 73%. Ainsana on see osakaal suurenenud võrreldes eelmise aastaga fondipensioni saajatel 4 protsendipunkti võrra.

Joonis 1. Vanaduspensionäride arv II sambaga liitumise järgi

Joonis 2. II sambaga liitunud vanaduspensionäride jaotus väljamakse liigi järgi

- ◇ Keskmise I ja II samba³ vanaduspension kokku oli 2013. aasta lõpus 334 eurot. I samba pensioniindeks oli 2013. aastal 1,050. Arvutuslik pensioniindeks⁴ oli 2 protsendipunkti võrra kõrgem (1,070), mis tähendab, et indeksi võlga tasaarveldati 2% ulatuses. II samba mõju keskmisele vanaduspensionile oli marginaalne (ca 30 senti), kuna pensionileping on vaid 0,7% vanaduspensionäridest.
- ◇ Mediaankeskmise I samba vanaduspension oli 3 eurot väiksem aritmeetilisest keskmisest (aasta varem oli erinevus 4 eurot). Keskmise I samba netopension oli 3 eurot väiksem keskmisest brutopensionist. Erinevus aastaga oluliselt ei suurenenud tänu pensionide täiendava tulumaksuvaba määra tõstmisele 192 eurolt 210 euroni.
- ◇ I samba vanaduspensionäridel, kes ei ole liitunud II sambaga, oli keskmine pension umbes 333 eurot. II sambast pensionilepingu väljamakse saajate keskmine pension koos I samba pensioniga oli üle 394 euro.

¹ Perioodilised väljamaksed pensionifondist, vt täpsemalt <http://www.pensionikeskus.ee/?id=2814>

² Eluaegsed väljamaksed kindlustusseltsist, vt täpsemalt <http://www.pensionikeskus.ee/?id=2816>

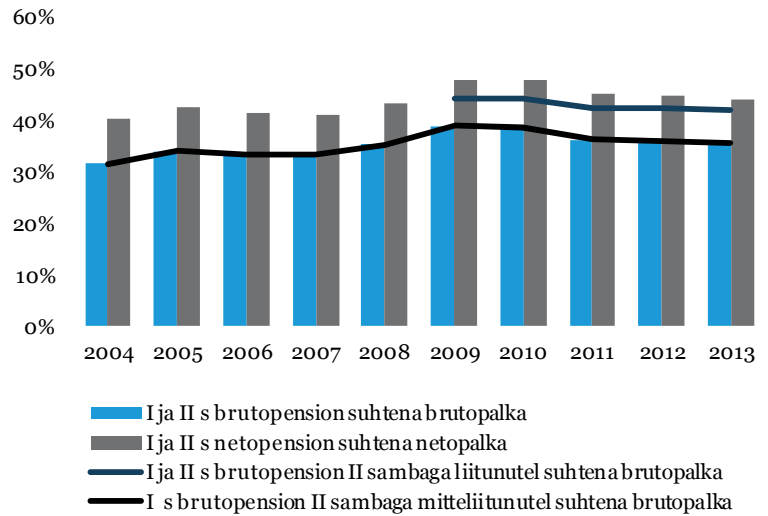
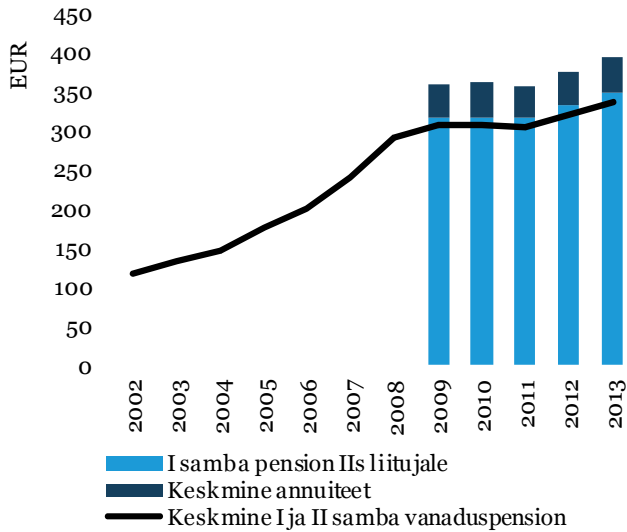
³ II sambas arvestatakse ainult eluaegseid kindlustuslepinguid.

⁴ Arvutuslik ja rakendatud pensioniindeks võivad erineda, kui eelnevalt on olemas indeksi võlg või valitsus on indeksti ühekordse otsusega vähendanud.

- ◇ Keskmise I ja II samba brutopensioni suhe Eesti keskmise brutopalka oli 2013. aasta lõpus 35,5%, samade näitajate netosuhe oli 44%. Asendusmäär⁵ on pärast 2009. aastat, mil palgad langesid, kuid pensionid tõusid, langustendentsis ja lähenevad jälle majanduskriisi eelsele tasemele.
- ◇ II sambast annuiteeti saavate isikute brutopensioni suhe Eesti keskmise brutopalka on umbes seitse protsendipunkti kõrgem võrreldes II sambaga mitteliitunudega.

Joonis 3. Keskmise vanaduspension ja II samba annuiteet

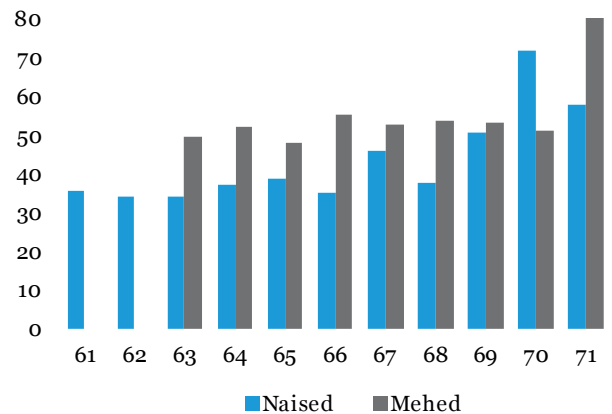
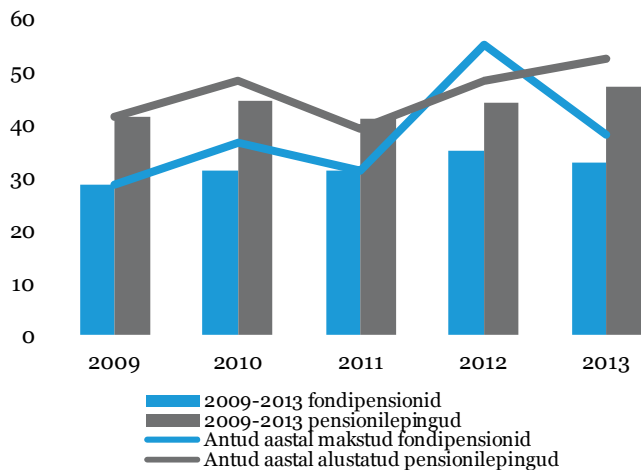
Joonis 4. II Keskmise pensioni ja Eesti keskmise palga suhted

- ◇ Keskmise II samba pensionilepingu suurus oli 2013. aastal 47 eurot kuus (2012. aastal 44 eurot), keskmine fondipension 33 eurot kuus ja keskmine ühekordne väljamakse 927 eurot. Samas 2013. aastal pensionilepingu sõlminute ehk uute pensionäride keskmine väljamakse oli 52 eurot kuus ja uute fondipensioni lepingu sõlminute keskmine väljamakse 44 eurot kuus.
- ◇ Üle 90% pensionilepingutest on garantiiperioodiga, keskmine garantiiperioodi pikkus on 14 aastat.
- ◇ Meeste keskmine pensionilepingu väljamakse kuus on 30% suurem kui naistel, va 70. aastaste seas, kus naiste keskmine pension on suurem.

Joonis 5. Keskmise II samba fondipensioni ja pensionilepingu väljamakse uutel ja kõikidel pensionäridel

Joonis 6. II pensionilepingu väljamaksete jaotus soo ja vanuse lõikes

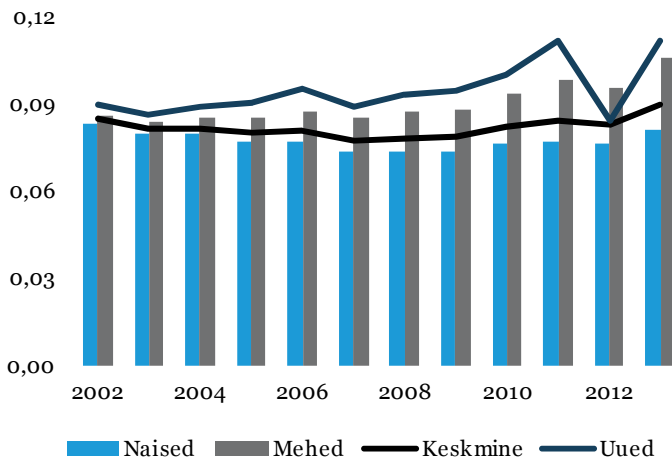
- ◇ I samba vanaduspensionide Gini koefitsient⁶ on viimastel aastatel kerges tõusutrendis. 2013. aastal oli see 0,089, mis on keskmiselt 4 korda väiksem 18-64. aastaste isikute sissetulekute Gini koefitsiendist. Vanaduspensionide ebavõrdsuse kasv tuleneb eelkõige uute pensionäride pensionide suuremast varieerumisest.
- ◇ II samba pensionilepingute Gini koefitsiendid on püsinud alates 2009. aastast umbes 0,28 lähedal ehk on natuke väiksemad töötajate koefitsiendist. II samba puhul tuleb sissetulekute ebavõrdsusse suhtuda esialgu reservatsiooniga, kuna kogumisperiodid on erinevad ja sissetulekute jaotusest on alumine osa ära lõigatud (ühekordsed väljamaksed ja fondipensioonid).
- ◇ I samba uute pensionäride keskmine efektiivne⁷ vanaduspensioniga oli 2013. aastal 61,5 aastat (meestel 61,7 ja naistel 61,4 aastat). Naiste efektiivne pensioniga on kasvanud samas rütmis ametliku pensionieaga, olles viimasest 0,5-1 aasta võrra madalamal.

⁵ Keskmise pensioni ja keskmise palga suhe.

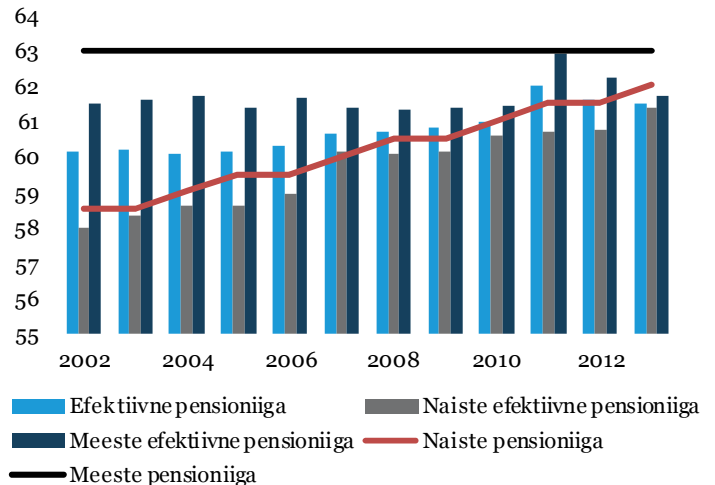
⁶ Näitab sissetulekute ebavõrdsust - mida väiksem, seda väiksem ebavõrdsus.

⁷ Tegelik statistiline pensioniiga

Joonis 7. I samba vanaduspensionide Gini efektiivsed koefitsiendid

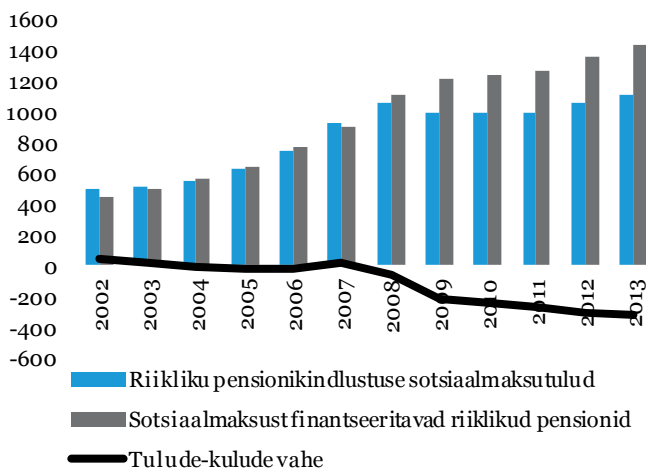

Joonis 8. I samba uute vanaduspensionäride pensioniead

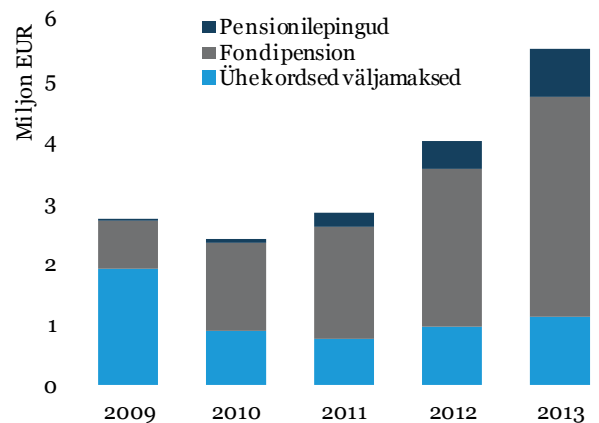

- ◇ Riikliku pensionikindlustuse tulude ja kulude vahe oli 2013. aastal -319 miljonit eurot ehk tulud olid umbes veerandi võrra väiksemad kuludest. Defitsiit tekkis peamiselt sotsiaalmaksu tulude olulisest vähenemisest alates 2009. aastast, samal ajal kui kulud suurenesid tulenevalt positiivsest pensioniindeksist 2009. aastal, negatiivse indeksi mittelubamisest aastatel 2010 ja 2011 ning pensionäride arvu kasvust.
- ◇ II sambast on pensionäridele välja makstud nelja aastaga 17,4 miljonit eurot, sellest 5,5 miljonit maksti 2013. aastal.
- ◇ II samba pensionilepingute reserve summa oli 2013. aasta lõpus 18,7 miljonit eurot.
- ◇ Ühekordsete väljamaksete maht on püsinud stabiilselt umbes 1 miljon eurot kvartalis, samas kui fondipensioni väljamaksete maht on pidevalt kasvanud, ulatudes 2013. aastal isegi 3,6 miljoni euroni. Pensionilepingute väljamaksete maht oli 2013. aastal 0,8 miljonit eurot.

Joonis 9. Riikliku pensionikindlustuse eelarve tulud, kulud ja vahe

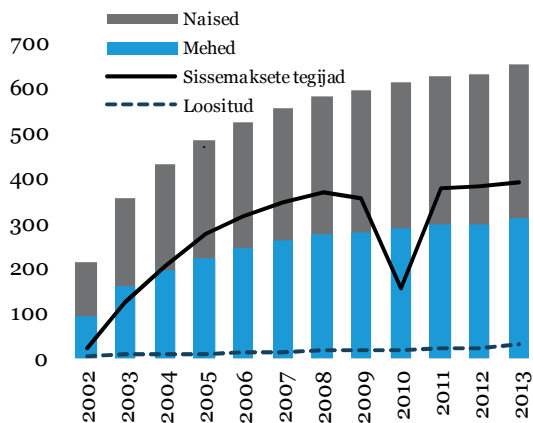
Joonis 10. II samba väljamaksete absoluutmahud kvartalis

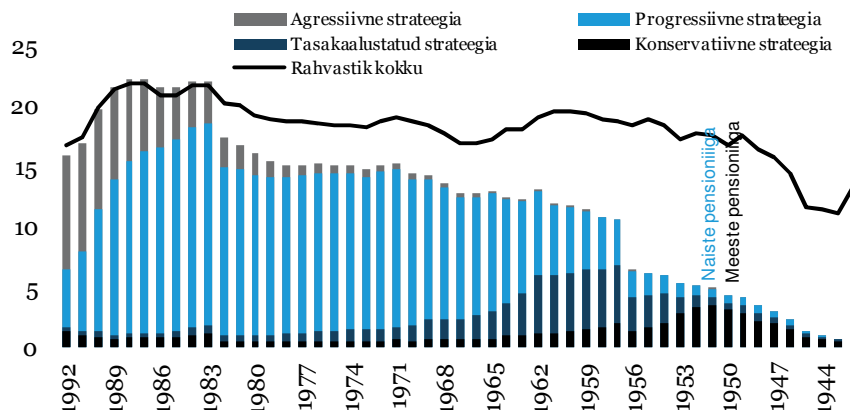
1.2. Kogumine –liitunud, mahud ja sissemaksed

- ◇ 2013. aasta lõpus oli 650 184 inimest II sambaga liitunud. Aastaga lisandus peaaegu 15 000 uut liitujat. Alates 2011. aastast saavad II sambaga liituda ainult 1983. aastal ja hiljem sündinud inimesed.
- ◇ 15,3% liitunutest on valinud agressiivse 75% aktsiate osakaaluga fondi, 63,8% on progressiivsetes fondides, 11,3% on tasakaalustatud fondides ja 9,5% on konservatiivsetes fondides. Agressiivsete fondide osakaal on suurenenud eelkõige progressiivsete fondide arvelt.
- ◇ Liitunute osakaal, kes tegid sissemaksed, oli aastast keskmiselt 60%, mis on võrdne ajaloolise keskmisega (va 2009. aasta teine poolaasta, mil maksed olid külmutatud ja 2010. aasta, mil maksis keskmiselt kogumispensioni makset (2%) 25% liitunutest).
- ◇ Neid, kellele pensionifond valiti loosiga, oli aasta lõpuks kokku 28 099 (4,3% kõikidest liitunutest), kellest enamik esitas hiljem pensionifondi vahetamiseks avalduse. Peamiselt on uueks fondiks valitud progressiivne või agressiivne pensionifond.

Joonis 11. II sambaga liitunud ja sissemaksete tegijad

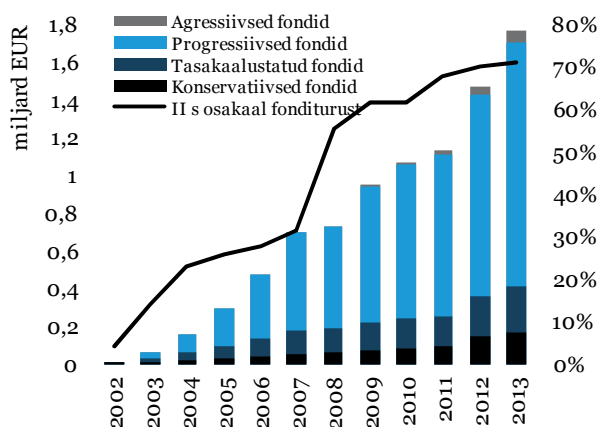

Joonis 12. II sambaga liitunud fondi strateegia ja vanuse järgi

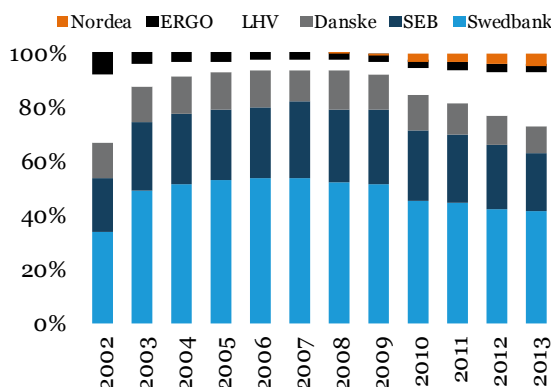

- ◇ II samba fondide maht oli 2013. aasta lõpus 1,77 miljardit eurot. Aastane kasv oli 0,3 miljardit eurot. II sambas on 6 fondivalitsejat, kes valitsevad 23. pensionifondi.
- ◇ 50% aktsiaosakaaluga fondide turuosa oli 72,5%. 75% aktsiaosakaaluga fondide osakaal kasvab aeglaselt (moodustades 4%). 0% aktsiaosakaaluga fondide turuosa langes 0,6% võrra 9,4%-ni.
- ◇ II samba osakaal investeerimisfondide seas tõusis järsult 2008. aastal ning tõus jätkus ka 2013. aastal. Peamine põhjus osakaalu suurenemisele on olnud tavaliste aktsiafondide mahtude langus/stabiilsus, samal ajal kui II samba mahud on pidevalt kasvanud. Eeldatavalt kasvab lähiaastatel II samba osakaal veelgi tänu tõstetud sissemaks määradele.
- ◇ Pensionifondide vahetamise tulemusena on oma turuosa jätkuvalt kasvatanud AS LHV Varahaldus(19,3%). Lisaks LHV-le on oma turuosa kasvatanud ka Nordea, omades 4,8% turust. AS SEB Varahalduse ja Swedbank Investeerimisfondid AS-i turuosad on jätkuvalt langenud ning on madalaimal tasemel alates 2003. aastast – kokku 62,6%. Võrdluseks 2007. aastal oli see üle 81%-i. Viimastel aastatel on väikese langustendentsiga ka ERGO (3,2%) ja Danske (10,1%) pensionifondide turuosad.

Joonis 13. II samba fondide mahud fondi strateegia järgi

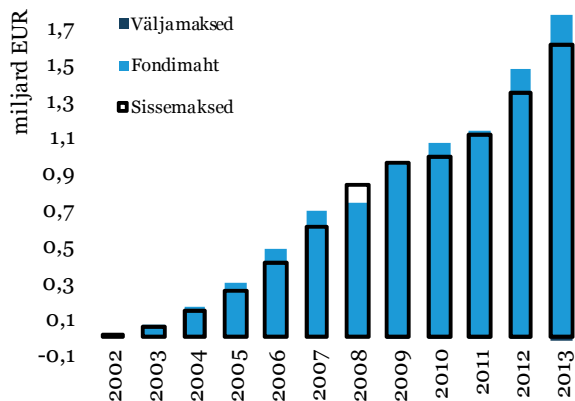
Joonis 14. II samba fondivalitsejate turuosad

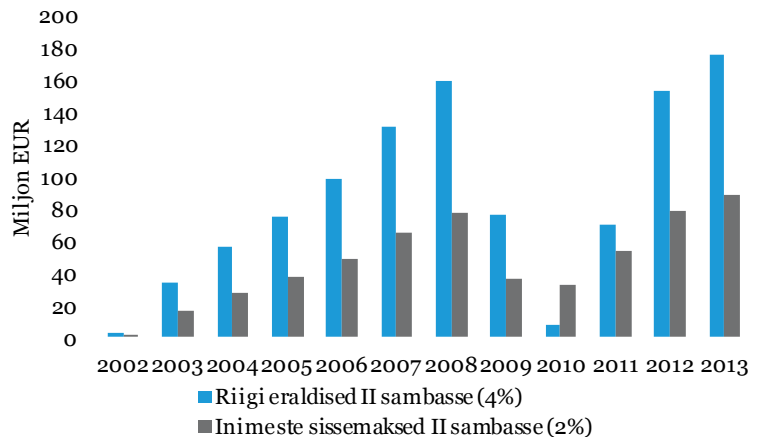
- ◇ 2008. aastal langes II samba fondide väärtus allapoole sissemaksed. Hinnanguliselt kaotasid II samba fondid finantskriisi tippelkkel ca 200 miljonit eurot. 2013. aasta lõpus ületas varade maht sissemaksed ca 163 miljoni euroga. Aastaga on osakuomanikele täiendavat investeerimistulu lisandunud 33 miljoni euro väärtuses.
- ◇ 2009. aasta keskpaigast kuni 2011⁸. aastani peatas riik ajutiselt sissemaksed II sambasse, kuid soovi korral said inimesed jätkata enda 2% maksmist 2010. ja 2011. aastal. II samba maksete jätkamise avalduse esitas 220 353 inimest ehk 37% II sambaga liitunustest.
- ◇ 2013. aastal esitas 106 140 inimest II samba maksete tõstmise avalduse aastateks 2014-2017. Nendest 40 410 inimest esitas 2% makse jätkamise avalduse ka 2009. aastal. Ülejäänud ei olnud varem avaldust esitanud, kuid soovisid siiski suuremaid makseid (3%+6%) järgmisel neljal aastal.
- ◇ Riigipoolsed maksed II sambasse taastusid täielikult 2012. aastal. 2013 kanti riigi poolt II sambasse 176 miljonit eurot. Isikute enda maksed olid sellest samal ajal 88 miljonit eurot.

⁸ 2011. aastal taastusid maksed pooles mahus

Joonis 15. II samba sissemaksed, fondide maht ja väljamaksed (- märgiga)

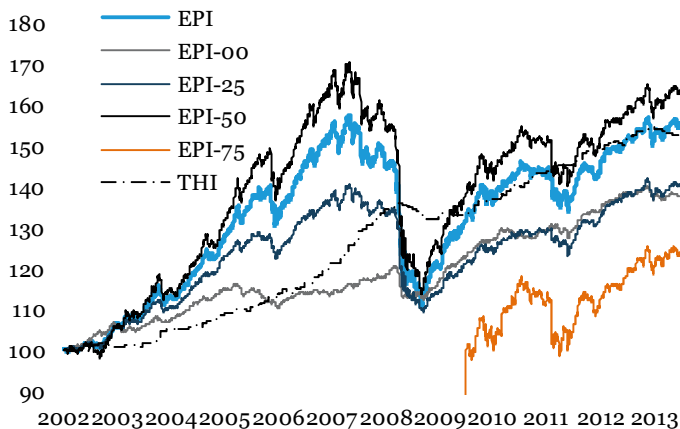
Joonis 16. II sambasse sissemaksed riigi ja inimeste osa järgi

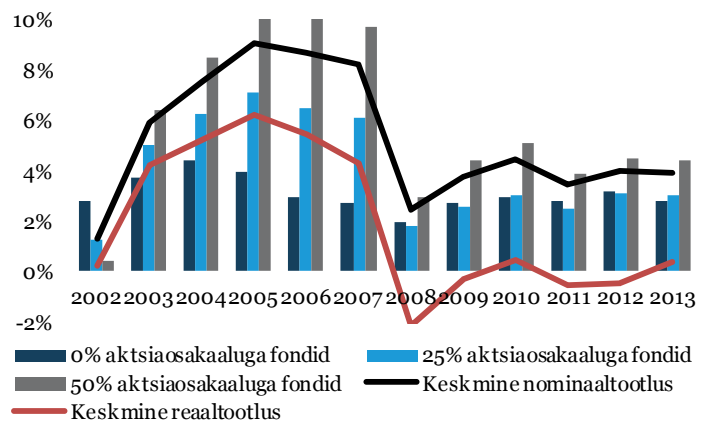
1.3. Kogumine – tootlus, tasud ja investeeringud

- ◇ Keskmise II samba tootlus oli 2013. aastal 3,2% (2012. aastal oli 9,5%). Keskmise II samba tootlus alates 2002. aastast oli 2013. aasta lõpus 3,9% ja ka reaaltootlus muutus aasta lõpuks taas positiivseks (0,38%).
- ◇ EPI indeks oli 2013. aasta lõpus 2,5 punkti võrra kõrgem THI kumulatiivsest kasvust. EPI-50 indeks ületas endiselt ainsana THI-d (12 punkti võrra). Samas EPI-50 on ka ainus indeks, mis veel ei ületa finantskriisi eelset taset, kuigi erinevus on ka seal väike.
- ◇ 75% aktsiaosakaaluga fondide keskmine aastane nominaaltootlus alates fondide loomisest oli 2013. aasta lõpus 5,6%, 50% aktsiaosakaaluga fondidel 4,4%, 25% aktsiaosakaaluga fondidel 3,0% ja 0% aktsiaosakaaluga fondidel 2,8%.
- ◇ II samba pensionilepingute kasumijagamist ei olnud 2013. aasta lõpuks veel toimunud.

Joonis 17. II samba fondide EPI indeksite ja THI muutused

Joonis 18. II samba kumulatiivsed tootlused alates fondi loomisest fondi liikide lõikes

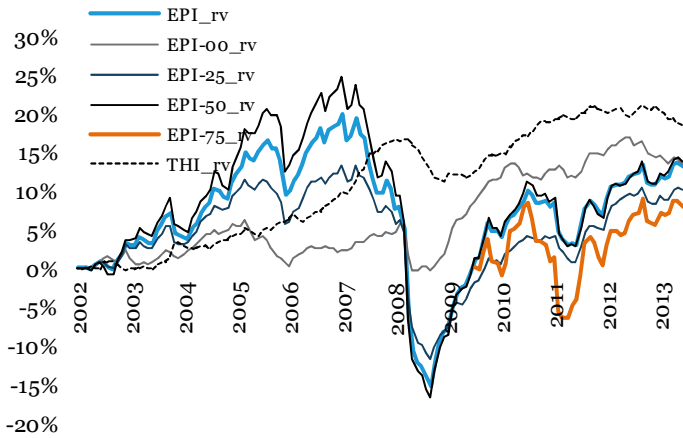

- ◇ II samba fondide kumulatiivsed tootlused, arvestades rahavoogusid, hakkasid 2007. aasta sügisest langema ja 2009. aasta märtsis olid keskmiselt kõik II sambaga liitunud kaotanud oma sissemakstud rahast 15%. 2013. aasta lõpus oli keskmine rahavoogudega kaalutud II samba tootlus tõusnud 13%-ni (reaaltootlus -4%).
- ◇ 75% aktsiaosakaaluga fondide rahavoogudega kaalutud tootlus oli 2013. aasta lõpus 8%, 50% aktsiaosakaaluga fondidel 14%, 25% aktsiaosakaaluga fondidel 10% ja konservatiivsetel fondidel 14%.
- ◇ Sharpe'i suhtarvuga on võimalik mõõta portfelli riski ja tootluse suhet. Mida kõrgem suhtarv, seda kõrgemat tootlust riski kohta fond pakub ehk seda enam on riske vähendatud, mis on investorile kasulik⁹. Käesolevalt on kasutatud riskivaba tuluna Saksa riigi kolmekuu võlakirja intressimäärasid (3m Bubill), perioodiks on ajavahemik fondide loomisest kuni 31.12.2013.

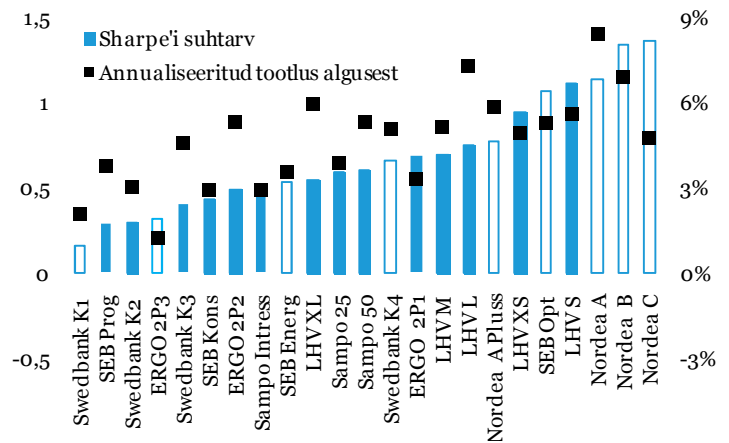
⁹ loe täpsemalt nt siit: http://www.tarkinvestor.ee/wiki/index.php/Sharpe_suhtarv

- ◇ Parima riski ja tootluse suhtega (kõrgeim Sharpe'i suhtarv) fondideks on küll Nordea fondid (eriti Nordea C, B ja A), kuid jättes pärast finantskriisi tekkinud fondid välja, on suurima Sharpe-i suhtarvuga LHV fondid.
- ◇ Positiivset reaaltootlust (rahavoogusid arvestamata) näitasid 2013. aasta lõpuks 13 pensionifondi.

Joonis 19. Rahavoogudega kaalutud EPI indeksid

Joonis 20. II samba fondide Sharpe'i suhtarv** ja annualiseeritud tootlus* fondi algusest.

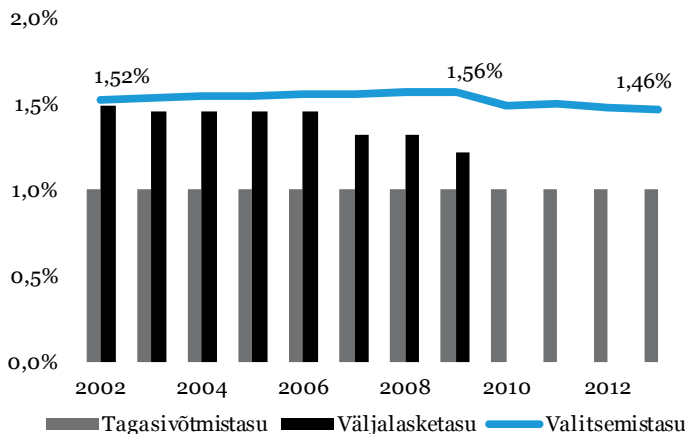

* Valged tulbad on fondidel, mis loodi finantskriisi järgselt ja on lühikese tegutsemisajaga, mistõttu tuleb neid vaadata eraldi.

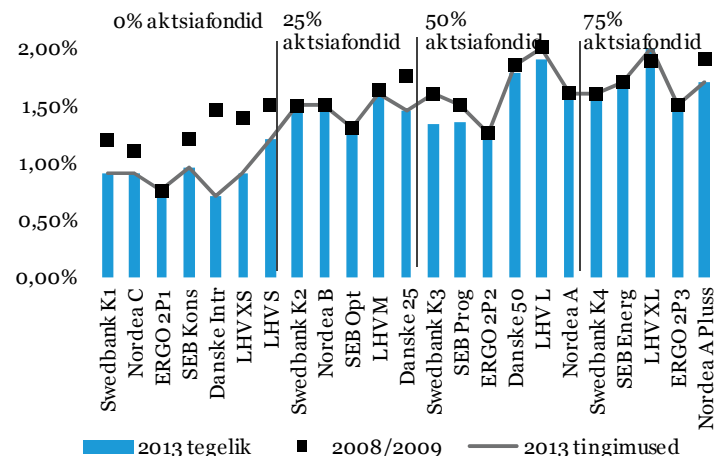
** Vastutamatusesäte: Sharpe'i suhtarvu usaldusväärsus on piiratud ning ta ei ole näitajana piisav andmaks sisulisi hinnanguid fondijuhtimise kvaliteedile ning fondi üldisele riskisusele. Sharpe'i suhtarvu tuleb käsitleda kui täiendavat, fondide kohta avaldavat informatsiooni. Sharpe'i suhtarvu ei tohi käsitleda kui peamist sisendinfot investeerimisotsuste tegemiseks.

- ◇ Kohustuslike pensionifondide keskmised tasumäärad on olnud alates süsteemi loomisest üsna muutumatud. Osakute tagasivõtmistasu on püsinud kõikidel fondidel alates 2002. aastast 1% juures. Osakute väljalasketasu, mida seaduse järgi ei tohi võtta enam 2011. aastast, kaotati fondivalitsejate poolt ära aasta varem.
- ◇ Keskmise valitsemistasu on püsinud 10 aasta jooksul stabiilselt 1,5% lähedal. 2013. aasta lõpus oli see 1,46% (aastane langus oli 0,01 protsendipunkti).
- ◇ Valitsemistasu on püsinud muutumatuna kaheksal fondil. Fonde, mille valitsemistasu määr tingimustes ei ole muutunud, kuid tegelik võetav tasu on langenud tänu regressiivsele varade mahust sõltuval süsteemile on 5 (languse suurus on joonisel 2 halli joone ja helesinise tulba vahe). Tasu määrasid perioodil 2009-2013 on vähendanud 9 fondi (languse suurus on joonisel 22 musta täpi ja halli joone vahe). 2013. aastal langetas Swedbank K1 pensionifond tasu 1,19%-lt 0,9%-ni. Ainsana on tõusnud valitsemistasu LHV pensionifondil XL, kus 2012. aastal valitsemistasu suurenes 1,88%-lt 2%-ni.
- ◇ 2013. aasta lõpus oli kahe fondi (LHV L ja XL) valitsemistasu, ilma mahust sõltuvat regressiooni arvestamata, võrdne maksimaalse lubatud määraga ehk 2%. Fondivalitsejate löikes ei ole tasusid alandanud (va tulenevalt regressiivsest skaalast) ainult ERGO fondid, kellel on vaatamata sellele madalaimad tasud. Ülejäänud fondivalitsejad on vähendanud peamiselt oma konservatiivsete ja 25% aktsiaosakaaluga fondide tasusid. Ainsana on suurema aktsiaosakaaluga fondidest valitsemistasu alandanud Nordea A Pluss pensionifond.

Joonis 21. II samba fondide keskmised tasud

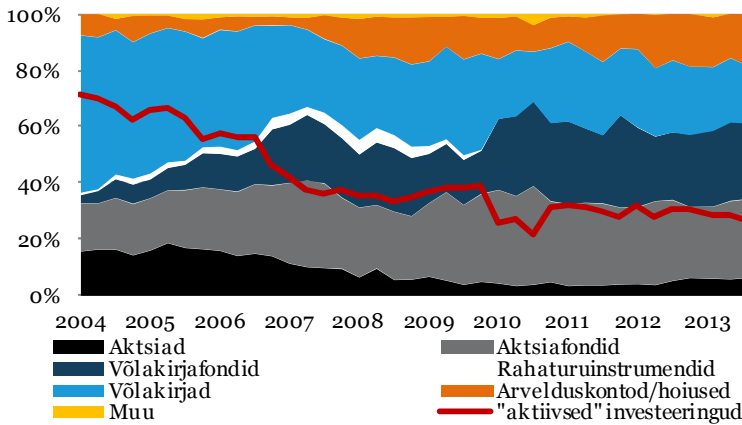
Joonis 22. II samba tasud ja nende muutused fondide löikes

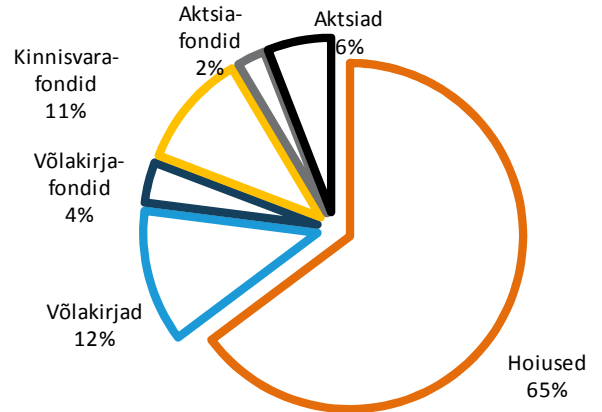
- ◇ Aktsiariski omavad instrumendid moodustasid 2013. aasta lõpus ca 34% varadest. Võrdluseks enne 2008. aastat oli see osakaal ligi 40%. Otseinvesteeringute osakaal aktsiatesse 2013. aastal mõnevõrra suurenes, samas kui otseinvesteeringute kogu osakaal vähenes.
- ◇ Tähtajaliste hoiuste ja arvelduskontode osakaal on püsinud 2008-2013 aastatel stabiilselt 15% lähedal, kuid enne 2008. aastat oli see valdavalt alla 5%-i. 2013. aasta lõpus oli see üks ajaloo kõrgemaid ehk 17,4%.

- ◇ Suurim osa varadest investeeritakse Eestisse (26%), järgnevad Luksemburg (22%) ja Iirimaa (15%).
- ◇ 65% Eesti investeeringutest moodustavad tähtajalised hoiused ja arvelduskontod ning seega sõltub investeeringute maht Eestisse just hoiuste ja kontode mahu muutusest. Otse Eesti ettevõtete aktsiatesse ja võlakirjadesse investeeritakse 4,6% II samba varadest (2012. aastal 5,2%). Ülejäänud Eesti investeeringutest moodustavad erinevad Eestis registreeritud fondid (4,3% II samba varadest).

Joonis 23. II samba fondide investeeringute jaotus

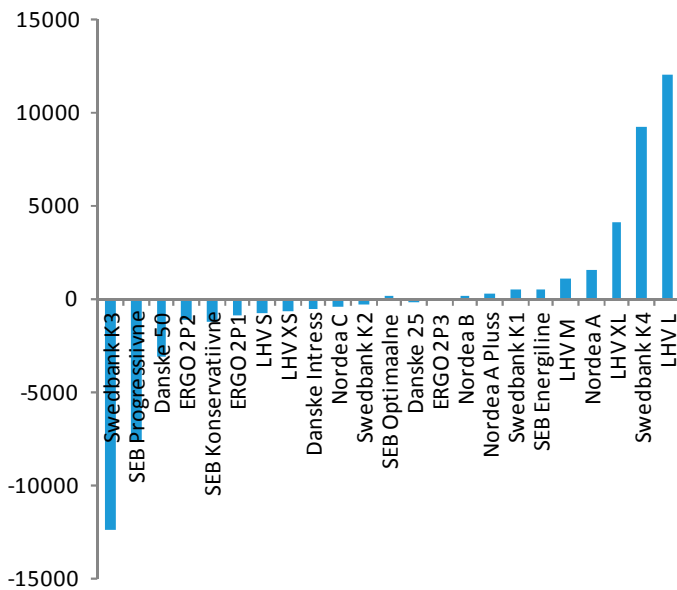
Joonis 24. II samba fondide Eesti investeeringute jaotus

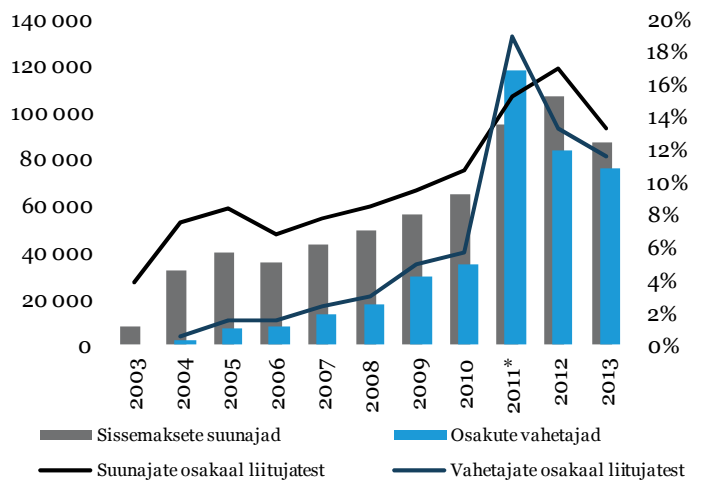
1.4. Kogumine – vahetamine, suunamine ja pärimine

- ◇ Alates 2011. aasta augustist saab pensionifondi vahetada kolm korda aastas ning sissemakseid ümbersuunata teise pensionifondi ilma ajalise piiranguta.
- ◇ Sissemaksete ümbersuunamiste arv ja osakute vahetamiste arv on aasta aastalt kasvanud. 2011. aastal toimus mõlema osas märkimisväärne hüpe, kus osakute vahetajate arv kasvas enam kui kaks korda (78 312 inimest). Kasv tuli eelkõige tehingutest, kus vahetati vähem kui 500 osakut (mis varem ei olnud võimalik), kuna need moodustasid kõigist vahetamistest 55%. Ilma nendeta oleks vahetamiste tase jäänud 2010. aasta tasemele. 2011. aastal võib isikute arv olla mõnevõrra väiksem kui on toodud joonisel 26, kuivõrd registrist on aasta keskel toimunud vahetuse sageduse muutumise tõttu keeruline täpseid andmeid välja võtta.
- ◇ 2013. aastal vahetas pensionifondi osakuid umbes 70 tuhat ning sissemakseid suunas 86 tuhat inimest.
- ◇ Enim uusi kliente said vahetamiste teel LHV L ja Swedbank K4 pensionifondid. Enim kliente kaotas Swedbank K3 pensionifond. Joonisel 25 olev fondidesse minejate ja lahkujate muster on viimastel aastatel olnud väga sarnane.

Joonis 25. Vahetamise teel fondi tulijate ja lahkujate vahe 2013. aastal

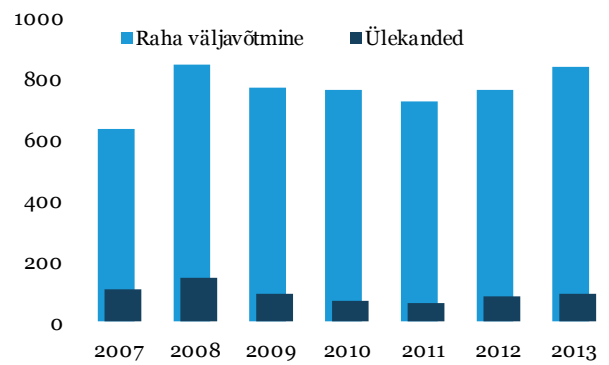

Joonis 26. Osakute vahetajate ja sissemaksete suunajate arv

- ◇ II samba pärimised algasid 2007. aastal. 2013. aasta lõpu seisuga on esitatud 5 961 pärimisavaldust. 2013. aastal esitati 927 pärimisavaldust.
- ◇ 90% pärimisavaldustest on esitatud raha pensionifondist väljavõtmiseks. See osakaal alguses kasvas, kuid hiljem on jäänud stabiilseks (2007-2008 oli 86%, ja 2011-2013 90-92%).
- ◇ Pärimise teel on pensionifondidest raha välja võetud kokku 6,6 miljonit EUR-i.

Joonis 27. Pärimisavaldused

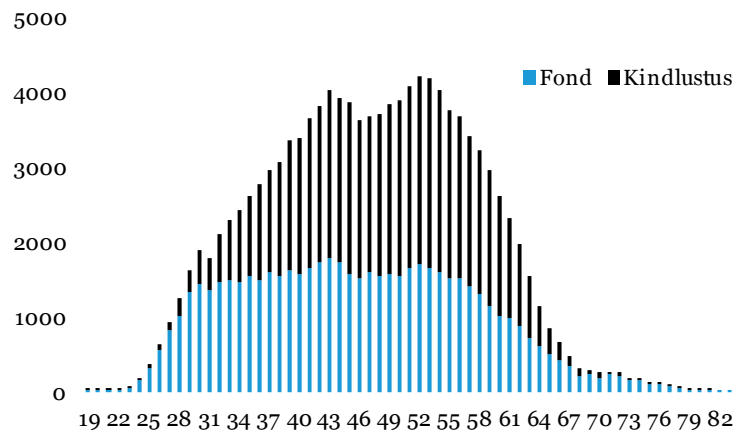
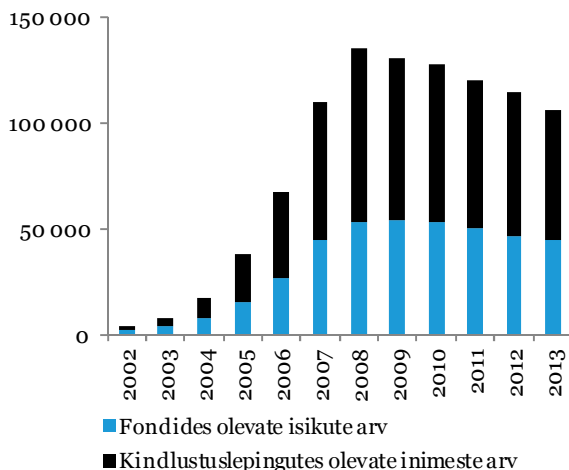

2. VABATAHTLIK KOGUMISPENSION

- ◇ 2013. aasta lõpus omas III samba kindlustuslepingut ca 61 300 inimest ja III samba fondidega on liitunud ca 44 600 inimest, kokku seega 105 900 inimest.
- ◇ Kuni 2008. aastani kasvas III sambaga liitumine väga kiiresti, ulatudes 135 000 inimeseni. Hiljem on liitunute arv vaikselt vähenenud. Kindlustuslepingut omavat isikute arv on 2013. aastal vähenenud umbes 7 000 ja fondidega liitunute arv umbes 1 500 võrra. Viimase viie aastaga on III sambast kokku lahkunud üle 29 000 inimese.
- ◇ III samba kindlustuslepingu sõlminud isikute keskmine vanus (48,3 aastat) on 2,5 aasta võrra kõrgem fondidega liitunute omast (45,8 aastat). Mehi ja naise on III sambaga liitunud suhteliselt võrdselt, 49% liitunutest on mehed ja 51% naised. Veel aasta tagasi oli meeste ja naiste suhe täpselt vastupidine, mis tähendab, et enamus III sambast lahkujad on olnud mehed.

Joonis 28. III sambaga liitunud isikute arv

Joonis 29. III sambaga liitunute vanuseline struktuur

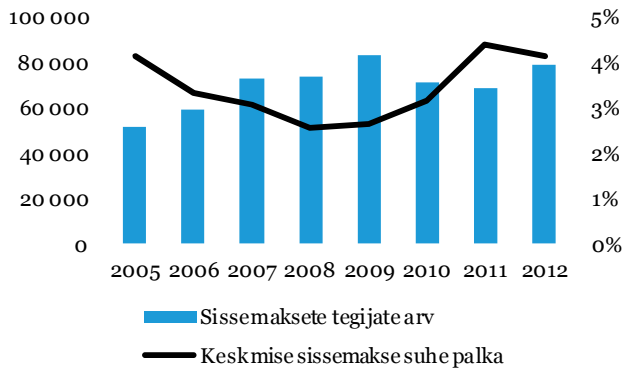

- ◇ III sambasse tegi sissemakseid 2012. aastal¹⁰ umbes 78 600 inimest, mis on 10 500 võrra rohkem kui 2011. aastal. Ajalooliselt suurim sissemaksete tegijate arv oli 2009. aastal ca 83 300 inimesega. Sissemaksjate keskmine vanus on viimastel aastatel pidevalt tõusnud, 2007. aastal oli see 40,5 aastat ja 2012. aastal 47,3 aastat.
- ◇ Sissemaksete tegijate keskmine kuu sissetulek oli 2012. aastal 1301 eurot (2011. aastal 1175 eurot) ja keskmine sissemakse määr 4,1 %.
- ◇ 2013. aastal tegi sissemakseid III sambasse oma töötajate eest ka 117 tööandjat kogusummas 1,2 miljonit eurot.
- ◇ III sambaga liitunutest oli 2013. aastal riiklikus vanaduspensionieas umbes 7 200 inimest (30% omas kindlustuslepingut ja 70% fondide osakuid), kellest väljamakseid said 2013. aastal 1 413 inimest (875 kindlustuses ja 538 fondides).
- ◇ Üle 55-aastaseid inimesi oli III sambas ca 24 136 (9 904 kindlustuses ja 14 232 fondides), kellest väljamakseid said 2013. aastal 3 206 inimest (1 841 kindlustuses ja 1 365 fondides). Kokku oli väljamakseid saavaid inimesi III sambas 2013. aastal 7 511 ehk 57% väljamaksete saajatest olid nooremad kui 55. aastat.
- ◇ Keskmine väljamakse fondidest oli 2013. aastal 1 231 eurot (aastas). Üle 55-aastastel oli keskmine väljamakse 1 890 eurot. Keskmine kindlustuslepingu väljamakse oli 2012. aastal 2 903 eurot (üle 55-aastastel 3 610 eurot).

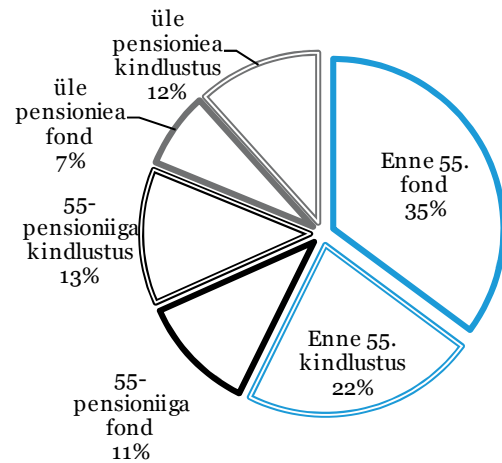
¹⁰ 2013. aasta andmed selguvad 2014. aasta sügisel.

Joonis 30. III sambasse sissemaksete tegijate arv ja nende keskmise sissemakse osakaal palgast

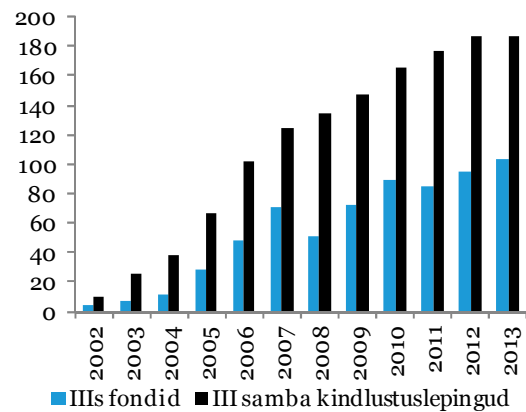

Joonis 31. III samba väljamaksete saajate jaotus vanusegruppide järgi

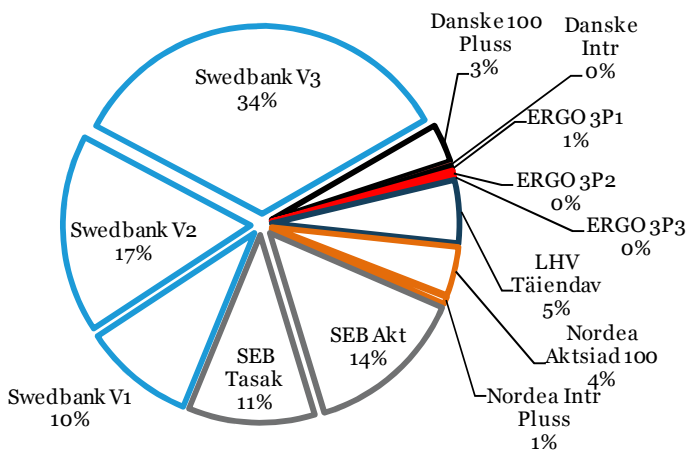
- III samba fondide maht oli 2013. aasta lõpus 103,3 miljonit eurot ja kindlustuslepingute reservide kogumaht oli 187,4 miljonit eurot. Aastane kasv oli vastavalt 7,8 ja 0,1 miljonit eurot. Varade mahu kasv on viimastel aastal vaikselt pidurdunud. Põhjuseks on eelkõige III sambast raha väljavõtmine, sest sissemaksete kogumahud on ajas pigem kasvanud.
- III samba fondivalitsejate turuosade kontsentratsioon on märksa suurem kui II sambas. Turu kontsentratsiooni näitav Herfindahli indeks on III samba fondivalitsejatel 0,43 võrreldes II samba 0,26-ga. III samba kindlustusseltside Herfindahli indeks on 0,26.
- Nii kindlustuses kui fonditurul omab suurimat turuosa Swedbank, vastavalt 36% ja 60%. Nelja väiksema fondivalitseja turuosa kolmandas sambas on ainult 15%.

Joonis 32. III samba mahud (miljon eurot)

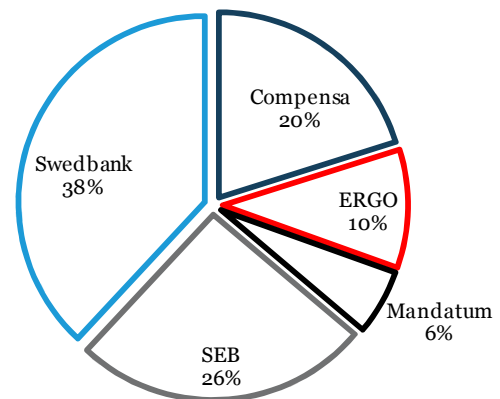

- III sambas on endiselt viis fondi, mille mahud jäävad alla 1 miljoni euro. Väikseima fondi Danske Pension Intress Plussi maht oli 2013. aasta lõpus ainult 250 tuhat eurot.

Joonis 33. III samba fondide turuosad

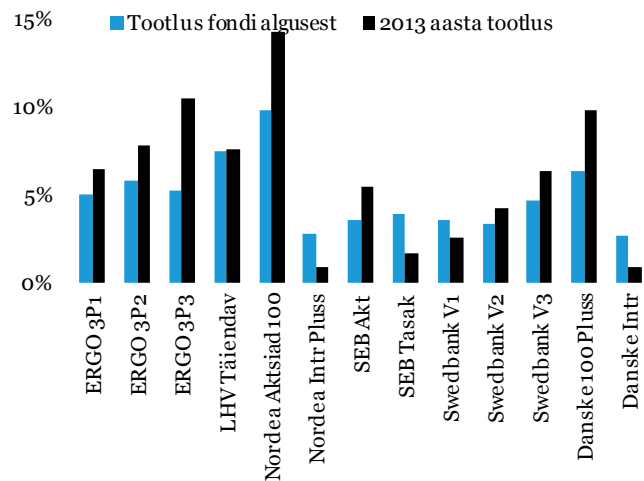

Joonis 34. III samba kindlustusseltside turuosad

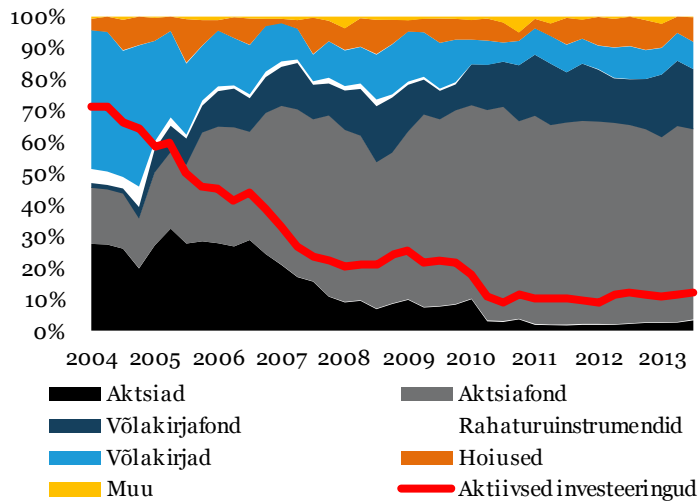

- III samba fondide keskmine tootlus alates 2002. aastast on 4,0%, 2013. aastal oli keskmine tootlus 5,9%.
- III samba fondide investeringute struktuur on viimastel aastatel olnud suhteliselt muutumatu. Investeringutes domineerivad aktsiafondid, mille osakaal oli 2013. aastal 61%. Otseinvesteringute osakaal aktsiatesse ja võlakirjadesse on alates 2010. aastast püsinud 10-11% juures.
- 17% investeringutest tehti 2013. aasta lõpus Eestisse, 30% Luksemburgi ja 17% Iirimaa.

Joonis 35. III samba fondide tootlused fondi loomisest¹¹ ja 2013. aastal.

Joonis 36. III samba fondide investeringute jaotus

Vaata lisaks: www.pensionikeskus.ee ja www.minuraha.ee

¹¹ Juhul kui fond loodi enne 2002. aastat, siis alates 2002. aastast.